

Storm omkring denne Anstalt, men jeg vil bede Dem alle sammen mindes, at der var det ejendommelige ved den Storm, at der var aldrig noget Menneske, som sagde, at Børnene havde det daarlig der. Det, der skete, var, at en vis grevelig Pengepung fik et ganske forskrækkeligt Smæk, og mine Herrer, jeg ynkes slet ikke over denne Pengepung. Historien var den, at den kunde saa udmærket godt taale dette Smæk, og den havde efter min Anskuelse saa ærlig fortjent det. Det, den paagældende Mand havde gjort, var, at han havde fjernet Forstander Budde fra Skolen. Men ikke blot dette, det var jo nemlig ikke dette, som kvalificerede ham til at lide et Tab, thi det var i og for sig ingenting, at den, som var den ledende, fjernede en Mand, som han fandt burde fjernes, men det var dette, at han saa at sige tog en Mand fra Gaden og satte i hans Plads, en Mand, om hvem han ikke vidste det allermindste i Retning af, hvorvidt han havde Forstand paa at opdrage Børn eller ikke. Det viste sig, at han ikke havde Forstand paa at bestyre en saadan Anstalt. Jeg vil bede de Herrer holde fast, at Manden nok havde Forstand paa at være god nok til Børnene. Jeg var den Gang godt kendt med eller, rettere sagt, godt kendt af Drengene, de vilde gerne følges med mig, naar jeg gik paa Veje og Stier, og de fortalte lystig om, hvorledes det gik, og de sagde aldrig nogen Sinde, at deres Kaar vare blevne daarligere, og jeg kunde fristes til at tro, at de vare blevne bedre, det syntes altid at skimte frem gennem deres Fortællinger. Det er ogsaa rimeligt, da Pengene bleve brugte saa rigelig. Men saa skete der atter en Forandring dernede, og der kom igen en ny Mand, en Mand, som nu sidder der, en Mand af en bestemt Retning, nemlig Indremissions Retning. Vi vide alle sammen, at det er saadan, og jeg, som slet ikke har noget med denne Retning at bestille, synes, at jeg skylder den Mand at sige her, at han røgter sin Gerning dernede saadan, at Folk, som ville sende Børn til Holsteinsminde, kunne trygt og rolig gøre det. Jeg nævner det her, fordi det er et Spørgsmaal af finansiell Betydning. Der staa disse mange store Bygninger, som Tid efter anden blive tomme, smuldre hen og blive til ingenting, hvilket maa beklages, naar der i dem udføres et saadant Arbejde, som der nu udføres. Dertil skal jeg føje, at de Folk, som nu ere der, leve paa en underlig spartansk Maade, saa at man straks forstaaer, at hvad der gaar med der,

bliver anvendt til Gavn for Børnene. Samtidig med at jeg anbefaler fremdeles at støtte denne Skole, vil jeg gerne henstille, om det dog ikke var muligt, at vi herfra kunde lægge en Haand paa disse Anstalter, saa at de ikke bleve alt for store. Jeg hører nemlig til dem, som absolut ikke tro paa Muligheden af, at et enkelt Menneske kan opdrage Børn, om jeg saa maa sige, fabrikmæssig. Jeg tror, at smaa Anstalter, Anstalter af en vis Størrelse, ere meget bedre. Men jeg skal dog lige straks bemærke, at det jo er noget individuelt. Hvad den ene kan, kan den anden ikke. Det er ikke let at drage nogen bestemt Grænse for, hvad der kan magtes. At Hr. Budde paa Himmelbjærggaarden kan magte meget i den Retning, er jeg vis paa og kan attestere det, fordi jeg har set paa hans Arbejde i mange Aar og ved, at det gik godt; jeg synes imidlertid, at det er rigtigt, at vi holde os inden for en bestemt Grænse, thi der kan paa en saadan Anstalt saa let ske noget, som sætter Gemytterne skrækkelig i Bevægelse, netop naar der er mange Børn. Netop da kan det blive uhyggeligt og vanskeligt at slippe over. Der er ikke blot dette naturlige, at Manden kan dø, — det er i og for sig intet — men der er dette, at Offentligheden faar fat i noget, som er sket paa en saadan Anstalt, og som menes ikke at være burde sket. Jeg husker saaledes, hvordan der for nogle Aar siden skete noget ganske rædsomtovre paa Fyn. Blandt andet husker jeg, at der blev fremdraget saadanne Ting, som at Børnene stode opstillede i Række og Geled, naar de skulde rejse, og det blev benyttet som noget ganske forskrækkeligt. Vi, som have prøvet at rejse med Børn, vide, at en saadan Opstilling er en Behagelighed, ja næsten en Nødvendighed, thi i samme Øjeblik Børnene ere opstillede, ere de talte, og saa ved man, hvem der mangler. Denne simple Ting blev imidlertid fremstillet som noget ganske forskrækkeligt. Uagtet jeg slet ikke kender Forholdene, fik jeg for mit Vedkommende det bestemte Indtryk, at der ikke var sket andet, end at den paagældende Mand var noget strengere end Forstanderne i Almindelighed ere, men Strenghed er jo dog ikke noget, som er banlyst fra Opdragelsens Tjeneste. Det er atter noget individuelt. Det kan være, at en Mand kan skille sig godt fra det, skønt han er noget strengere, end man i Almindelighed finder det rigtigt. Det er min Overbevisning, at saadanne Smaating ville kunne